

POSTANOWIENIE

Dnia 9 października 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z powództwa A. B.

przeciwko B. T.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 9 października 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda

od postanowienia Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 24 stycznia 2019 r., sygn. akt [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) przyznaje ze środków Skarbu Państwa (Sądu Apelacyjnego w [...]) na rzecz adwokata M.Ł. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł podwyższoną o należny podatek od towarów i usług z tytułu wynagrodzenia za udzieloną powodowi nieopłaconą pomoc prawną z urzędu w postępowaniu kasacyjnym,**
- 3) zasądza od powoda na rzecz pozwanej koszty postępowania kasacyjnego w kwocie 2700 (dwa tysiące siedemset) zł.**

UZASADNIENIE

Powód A. B. domagał się zasądzenia od pozwanej B. T. kwoty 80.000 zł. z odsetkami ustawowymi z tytułu naprawienia szkody wyrządzonej nierzetelnym działaniem pozwanej jako pełnomocnika powoda w bliżej opisanych sprawach cywilnych. Postanowieniem z dnia 8 października 2018 r. Sąd Okręgowy [...] odrzucił pozew na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. ze względu na powagę rzeczy osądzonej. Zażalenie powoda zostało oddalone postanowieniem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 24 stycznia 2019 r. W związku ze skargą kasacyjną powoda przypomnienia wymaga, że skarga ta jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolę „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

Powód oparł wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przyczynach objętych art. 398⁹ § 1 pkt 3 i 4 k.p.c. Według twierdzeń powoda, zaskarżone postanowienie zostało wydane bez uwzględnienia nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji oraz z naruszeniem art. 379 pkt 5 k.p.c. w zw. z art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 366 k.p.c. ze względu na pozbawienie powoda możliwości obrony swoich praw.

W nawiązaniu do tak sformułowanej przyczyny kasacyjnej należy w pierwszej kolejności podnieść, że wskazana jako przyczyna kasacyjna w art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. nieważność postępowania dotyczy wadliwości postępowania przed sądem drugiej instancji, a nie sądem pierwszej instancji. Wskazane w art. 379 pkt 5 k.p.c. pozbawienie strony możliwości obrony jej praw polega poza tym na rzeczywistym pozbawieniu strony - wbrew jej woli - możliwości działania w postępowaniu lub jego istotnej części z przyczyn leżących po stronie sądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2018 r., I CZ 3/18, nie publ. i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 marca 2017 r., IV CSK 350/16, nie publ.). Skarżący nie wykazał okoliczności świadczących o pozbawieniu go w postępowaniu zażaleniowym możliwości obrony przysługujących mu praw, a zatem także przywołanej przyczyny kasacyjnej.

Skarżący wskazał także, że skarga jest oczywiście uzasadniona ze względu na rażące naruszenie przez Sąd Apelacyjny art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 366 k.p.c. przez jego błędne zastosowanie, pomimo że roszczenie dochodzone przez powoda w sprawie zakończonej zaskarżonym postanowieniem nie jest roszczeniem tożsamym z roszczeniem dochodzonym uprzednio przez powoda w sprawie, w której wydane zostały wyroki: Sądu Okręgowego w W. z dnia 12 maja 2015 r. (I C [...]) oraz Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 27 czerwca 2017 r. (I ACa [...]) ze względu na to, że powód aktualnie dochodzi ochrony dóbr osobistych na podstawie art. 23, art. 24 oraz art. 448 k.c.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi na jej oczywistej zasadności (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) obligowało skarżącego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia wskazanych we wniosku przepisów prawa materialnego lub procesowego, naruszenia dostrzegalnego *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby zagłębiania się w szczegóły sprawy lub dokonywania jej poszerzonej analizy. Zastrzeżenia wymaga także, że stosownie do powszechnie aprobowanego w orzecznictwie i nauce prawa poglądu, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać

(por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., Nr 13, poz. 230).

W uzasadnieniu zaskarżonego kasacyjnie postanowienia, Sąd Apelacyjny odniósł się do wskazanej przez powoda podstawy prawnej roszczenia opartego na przepisach dotyczących ochrony dóbr osobistych i rozważył ją na tle okoliczności faktycznych wskazanych w lakonicznym uzasadnieniu pozwu wniesionego w niniejszej sprawie, dotyczących zarzucanego pozwanej nierzetelnego działania jako pełnomocnika powoda z urzędu w sprawach [...] i [...], polegającego na tym, że we wskazanych sprawach pozwana złożyła obszerne pisemne opinie prawne o braku podstaw faktycznych i prawnych do wywiedzenia zażaleń do Sądu Najwyższego w sprawach [...] i [...]; w rezultacie nie złożyła tych zażaleń i w ten sposób naruszyła prawo powoda do sądu. Z motywów wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 12 maja 2015 r. (...) wynika, że dokonując oceny uprzednio wniesionego przez powoda powództwa obejmującego to samo roszczenie przeciwko tej samej pozwanej o tę samą kwotę, opartego na tych samych okolicznościach faktycznych, co wskazane w aktualnie rozpoznawanej sprawie, Sąd Okręgowy w poprzednim postępowaniu, wobec nie wskazania przez powoda podstawy prawnej roszczenia, realizując zasady *da mihi factum dabo tibi ius* oraz *iura novit curia*, rozważył nie tylko ewentualną odpowiedzialność odszkodowawczą pozwanej jako pełnomocnika powoda z urzędu na płaszczyźnie przepisów o nienależytym wykonywaniu obowiązków pełnomocnika procesowego, ale jej odpowiedzialność za ewentualne naruszenie dóbr osobistych powoda w związku z podnoszonym przez niego w tamtej sprawie zarzutem naruszenia przez pozwaną przysługującego mu prawa do sądu. Oddalając powództwo w poprzedniej sprawie, Sąd Okręgowy podniósł, iż powód nie wykazał przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanej; nie doszło także do naruszenia dóbr osobistych powoda, albowiem prawo do sądu, stanowiące gwarancje ochrony praw obywatelskich, nie jest dobrem osobistym w rozumieniu art. 23 k.c.; w związku z tym nie podlega ochronie na podstawie art. 24 i 448 k.c. Rozpoznając apelację powoda w poprzedniej sprawie, Sąd Apelacyjny podzielił tę ocenę, co oznacza, że wbrew stanowisku powoda, skarga kasacyjna wniesiona w tej sprawie nie ma przymiotu oczywistej zasadności.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego na rzecz pozwanej, która wniosła w terminie odpowiedź na skargę kasacyjną, orzeczono na zasadzie odpowiedzialności za wynik sprawy (art. 98 § 1 i art. 99 w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz. U z 2018 r., poz. 265). Rozstrzygnięcie o kosztach należnych pełnomocnikowi powoda z urzędu będącego adwokatem, znajduje oparcie w art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r.- Prawo o advokaturze (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 1184) oraz § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 6 i § 4 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2019 r., poz. 18).